

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

CRIZA DE AZI ȘI PREOȚIA

Criza adâncă prin care trece Europa de azi, pune sub ochii nostri îngrijorați un val de probleme capitale, ce-și așteaptă soluția neîntârziată, dacă ținem să prevenim prăbușirile la cari Statele și națiunile sunt expuse pe urma frământărilor recente.

Pornirile de grandoare și ambițiile nemăsurate ce stăpânesc anumite țări, exaltate de temperamente războinice, nu sunt singurele cauze ale frământărilor grave prin cari trecem cu atâta neliniște sufletească. Istoria a înregistrat în toate fazele ei asemenea fenomene, datorită marilor vanități omenești, cari vreau să domine prin forță și teroare, prin amenințare și distrugere. În eterna concurență dintre indivizi și națiuni violența și brutalitatea nu odată au fost proclamate ca mijloace perfect legitime față de imperatiile dreptului și echității. Creștinismul păcii și al înțelegerii, ca lege cerească a armoniei pe pământ, a fost de atâtea ori călcat în picioare fiind că nu răspundeă setei de sânge și intențiilor diabolice a celor ce vroiau să se înalțe pe ruinele altora.

Instinctele vulgare, primitive, sălbatică stăpânesc încă și acum lumea, chiar în regiunile cu pretenții de înaltă cultură. Sforțările colective pentru domesticirea lor, năzuințele eroice pentru suprimarea lor de către factorii cu mari răspunderi în ordinea politică — n'au dat rezultatele sperate. Dovadă războaiele de azi din Europa și Asia, mișcările revoluționare din atâtea State apropiate sau depărtate, convulsii dureroase pe urma sacrificării Cehoslovaciei.

Perspectivile de mâine se desenează întunecate. Amenințările răsună din nou tocmai din partea celor ce sărbătoresc o „nouă victorie“ după sugrumarea țării vecine cu noi. Inarmările febrile și pe o scară tot mai întinsă, iau un curs agitat pretutindeni. Ele preocupă în

mod absolut toate Statele, cari își dau seama cu tristețe și desamăgire de soarta cumplită ce le așteaptă din partea unor agresori dementi, lipsiți de scrupule umanitare, de justiție și de pace. Prin urmare, sunt silite să se pregătească militărește, spre a se apăra. Toate jertfele în acest scop sunt deplin legitime, și națiunile trebuie să le consimtă fără împotrivire.

Dar nu-i mai puțin adevărat, că orice țară creștină are datoria să pună în mișcare și resursele ei sufletești, spre a combate simultan acest flagel de moarte care este războiul dintre fiii lui Dumnezeu. E problema veșnică a *increștinării* oamenilor, care se pune de două milenii. Mereu actuală și mereu nerezolvită, fiind că puterile iadului sunt încă prea tari în lume. Cu alte cuvinte evanghelia lui Hristos nu stăpânește cu adevărat conștiința celor ce-și zic că sunt creștini.

Am fost în Anglia, unde, după o ședere mai lungă, am putut descifra — în toiul crizei internaționale — ce înseamnă o *credință religioasă* sinceră și activă. Dacă la München s'a evitat războiul meritul principal revine incontestabil lui Neville Chamberlain, care n'a acționat subiectiv, ci călăuzit de sentimentul general al poporului englez, străbătut de un profund suflu creștin.

Marele imperiu britanic, chiar insuficient pregătit militărește, ar fi putut accepta războiul ce i se impunea, fiindcă resursele imense, morale și materiale de cari dispune ca nici un alt stat din lume, i-ar fi asigurat victoria. Așa s'a întâmplat totdeauna în trecutul ei. Dar pentru poporul englez nu se pune problema victoriei, ci a *dezastrelor* ce le lasă în omenire o asemenea interpretare războinică. Concepția lui creștină, realmente creștină, nu se împacă deloc cu o nouă incendiere a Europei. Numai așa se explică riscurile emoționante

ce le-a înfruntat premierul englez, numai așa înțelegem concesiunile grele la cari a consimțit și numai așa găsim tâlcul acelor atitudini aproape umilitoare pentru mândria Angliei atotputernice, pe cari le-am surprins în negocierile periculoase cu un dictator furtunatic.

Acest dinamic creștinism englez se datorește înainte de toate Bisericii, care prin *clerul ei* l-a semănat de veacuri prin toate sufletele și prin toate familiile. Am putut să-mi dau seama în Anglia, că preoția de acolo nu este una de suprafață, ci de fond, care trăiește adevărurile Evangheliei. Și de aceea ea a isbutit să le transpună și în inima credincioșilor, cari constituie o adevărată oaste a lui Hristos. Dacă ai norocul să pătrunzi într'un interior de familie engleză te întâmpină surpriza unei atmosfere religioase, curate și binefăcătoare. Te duci într'o biserică, intri într'un club creștin, ascuți oratorii unei întruniri din Hyde Park, ori unde respiri acelaș aer reconfortant al epistolelor pauline. E opera *preoților* cu admirabilă pregătire academică, dar mai ales cu minunată pregătire *duhovnicească*. Ei au dobândit-o în faimoasele lor *colegii*, iar cadrul pastoral unde muncesc le-a desăvârșit-o.

Prin comparație m'am gândit la noi. Condițiile, evident, nu sunt aceleași, dar sforțări de a merge pe acelaș drum se pot face. Rectorul Academiei Teologice din Sibiu, p. D. Stăniloae a pus problema în acest spirit, cu mare competență și inspirație, la deschiderea anului școlar. Ea merită o dezbateră amplă în publicațiile bisericesti, fiindcă e problema centrală a ortodoxiei românești cu adânci urmări pentru viața Statului și pentru rezistența lui națională în fața primejdiilor de mâine.

I. M.

EVANGHELIA

Luca 8, 5—15.

Când se adresa celor mulți și simpli, celor neinițiați în tainele înțelepciunii cărturărești, dumnezeescul învățător tâlcuia cea mai respicată grăitoare carte, minunată operă a Creatorului pusă la îndemâna tuturor — natura — și grăia în pilde.

Eșit-a sămănătorul să samene sămânța sa...

Cea mai sfântă dintre taine, împărțășirea, Mântuitorul a legat-o de cel mai trebuincios lucru pentru existența noastră pământească: pâinea cea de toate zilele. De cea mai necesară dintre ocupațiunile omenești, plugăria, a legat grija sufletului.

Să-i dăm sufletului atâta grije măcar, câtă dăm ogoarelor noastre. Chibzuiala și hărnicia gospodărească nu cruță cheltuială, nici osteneală, pentru a curăți ogoarele de piatră, de spini, de bălării. Toate le face în vederea unui rod îmbelșugat.

Mai mult decât de rodul sămânței de grâu, oamenii avem trebuință de rodul, ce-l produce în suflet — ca din suflet să se reverse asupra lumii — cuvântul lui Dumnezeu. Cel mai frumos, cel mai binecuvântat săcerș e acela al faptelor bune, săvârșite de oameni, cari cu inimă bună și curată ascultă cuvântul lui Dumnezeu.

Dar sufletul poate suferi și el de metehnele ogoarelor. Poate fi drum bătucit de toate patimile. Poate fi pustiu presărat cu piatra necredinței. Poate fi năpădit de spinii grijilor izvorâte din interese nevrednice de fiii lui Dumnezeu. Și atunci sfânta sămânță a cuvântului propovăduit de Cel născut din bunătate și curățenie e glas în pustiu. E pradă ușoră a pasiunilor, a mândriei, a egoismului. Iar oamenii flămânzesc și însetează. Și să ridică copil împotriva tatălui, frate împotriva fratelui. Și fac din pământul destinat să fie împărțit a lui Dumnezeu, iad al celei mai cumplite osânde. Ca să li se ia, celor ce nu au credință, și ceia ce li se pare că au: iluziile.

Cel mai sfânt dintre ogoare, fiindcă e cel mai rodnic, încât ori ce rod din câmpul activității omenești e din rodnicia lui — sufletul — are și el trebuință de îngrijire gospodărească. De plug și de sapă și de gard. Spun, pentru că trebuie să se spună la orice prilej: plugul e rugăciunea, sapa e postul, gardul sunt poruncile bisericiei.

Vreți rod însulit și belșug de bunăînțelegere? Mânuiți cu nădejde unelte plugăriei duhovnicești.

I. G.

Sfințirea bisericii din Gurghiu.

Pe valea Gurghiului, la vreo 14 km. de Reghin e un târgușor cu poziție pitorească și bogat în fapte istorice. În mijlocul târgului se vede și acum castelul Rakoczy-eștilor din trecut. Azi castelul a devenit o minunată școală pentru pregătirea brigadierilor silvici. În interiorul palatului, există pe vremuri o capelă. Capela era părăsită, a fost transformată într-o bisericuță. Gurghiu are foarte puțini credincioși. Munca lor în adevăr idealistă a făcut ca în câțiva ani să se înalțe lăcașul de închinare. Parohia s'a întemeiat abia în 1935, dar după cum spune un proverb latin — labor improbus omnia vincit. Biserica situată într-o atmosferă îmbalsamată de mirosul florilor și al arborilor, undeva de parte de grija cea lumească, e artistică prin interiorul ei. Iconostasul pictat cu multă măiestrie de dl Ing. Dr. Emil Negulescu, directorul școlii de brigadieri, e un frumos exemplu de participare activă a elementului mirean la viața bisericească. Catapeteasma în banderolă tricoloră, are inscripția „Spre slava lui Dumnezeu și gloria neamului meu.“

Biserica — cu hramul Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil — a fost sfințită Duminecă, 9 Oct. de P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan. Intregul Gurghiu era îmbrăcat în haine de sărbătoare. La prima casă ortodoxă din sat era înălțată o poartă de triumf. Călăreți în costume naționale, străjeri, credincioși din Gurghiu și din satele vecine, autoritățile civile și militare, așteaptă pe vrednicul Ierarh. La poarta de triumf P. S. Sa (însoțit de Păr. consilieri Dr. Vasile Sava și Ion Goron) e bineventat de autorități și de reprezentanții cultelor. De aci, întreaga asistență se îndreaptă spre bisericuță. La poarta școlii, P. S. Sa e întâmpinat de dl ing. Dr. Emil Negulescu. Printre rondurile de flori din curtea școlii, P. S. Sa e așteptat de preoți și de credincioșii din Gurghiu. Păr. I. Sămărghitan, parohul locului, salută pe P. S. Sa, exprimând bucuria parohienilor cari își văd idealul realizat și au fericirea de a întâmpina pe iubitul lor Ierarh.

Incepe frumoasa slujbă a sfințirii, răsunând armonios cântecele biseri-

cești, executate de corul catedralei din Târgu-Murăș, condus de dl Alexandrescu. În decursul sf. Liturghii a fost hirotonit întru diacon tânărul licențiat Iosif E. Naghiu, iar Păr. Ion Goron a fost hirotesit protoereu.

Cuvântarea P. S. Episcop Nicolae Colan.

După Liturghie, P. S. Sa a rostit o minunată predică ocazională, pe o tribună improvizată în fața bisericii, în fața miilor de credincioși. P. S. Sa pleacă dela citatul „Mult pot puțini buni împreună.“ În Gurghiu, sunt credincioși puțini, dar succesul nu e determinat numai de număr, ci de sufletul, de disciplina indivizilor. Biserica din Gurghiu mai dovedește și o altă solidaritate. E în corpul școlii și s'a făcut de școală. În trecut școala s'a dezvoltat în tinda bisericii. Azi — la Gurghiu — școala face biserică. Împreună lucrarea școlii și a bisericii e necesară. Știință fără credință, e ceva ce se poate întrebuința spre rău. Dar nici credinciosul să nu se teamă de știință. Armonia dintre școală și biserică, dintre credință și știință — iată ceea ce asigură progresul și bunul mers. Cuvântarea P. S. Sale, rostită în graiul măestrit al cărților bisericești, cu alese locuțiuni populare-cronicărești, se ncheie cu câteva cuvinte de laudă la adresa parohienilor și cu îndemnuri minunate, pentru o viață creștinească și românească deopotrivă.

După predică, P. S. Sa a stropit cu aghiasmă miile de credincioși. Din fața bisericii, întreaga asistență s'a îndreptat spre centrul grădinei, unde neobositul misionar dl Dr. Eugen Nicoră, a aranjat o impresionantă serbare străjerească.

Dela serbare autoritățile se duc în biroul directorului, unde se face recepția. Autoritățile elogiază pe P. S. Sa, care le răspunde afabil, cu zâmbetul pe buze, adresând fiecăruia un cuvânt plin de învățătură și pătruns de dragoste creștinească. După recepție a avut loc un banchet.

Correspondent.

Sfințirea bisericii din Trâmpoele.

Parohia Trâmpoele, situată între munți, cu priveliști elvețiene, a prăznuit Duminecă în 3 Octomvrie a. c. sfințirea bisericii, reparată radical de curând.

Pe un timp foarte frumos urcă dealul preoții din jur în frunte cu șeful tractual P. Popovici din Abrud, împreună cu mulți intelectuali din Zlatna.

Se face sfințirea apei în fața bisericii din partea a șapte preoți în frunte cu păr. prot. Popovici, după care se înconjură biserica de trei ori. Se sfințește apoi biserica înăuntru

și se săvârșește Utrenia și Liturgia, strana ținându-o pr. Gh. Popescu și cantorul său Nic. Pătrânger din Zlatna împreună cu cântăreții locali.

Predica o ține cu însuflețire păr. prot. Popovici. După Liturgie se stropește întreg poporul cu apă sfințită și sărută crucea.

Sărbătoarea aceasta va fi neuitată de trâmpoenari, fiindcă a fost încoronarea muncii și jertfei lor și a păstorului lor sufletesc Ștefan Moldovan. Acest preot tânăr și cu multă râvnă pentru carte (fiind licențiat) și pentru bunul mers al parohiei,

deși încă n'a implinit 5 ani de preoție, totuș a realizat lucruri frumoase. A ridicat troițe, monumentul eroilor, casa culturală și acum a reînnoit biserica, care lăsa mult de dorit.

Dar mai presus de toate a refă-

cut viața religioasă morală a credincioșilor.

După serbare s'a dat un banchet la care au luat parte aproape 100 persoane intelectuali și țărani.

Participant.

Sfințirea fundamentului bisericii din Geaca.

Cu deosebit fast s'a făcut Duminecă în 2 Octomvrie c. sfințirea temeliei noii biserici din parohia Geaca. Spre acest scop din Cluj a descins P. C. D. Prof. N. Vasiiu ca reprezentant al P. S. Sale, au venit toți preoții ortodocși din aceste părți cam înstrăinate de sufletul neamului: Pr. I. Pop-Bărâi, Iacob Panga-Căian și Ax. Tomuș-Mociu, toți reprezentanții autorităților civile și o mulțime mare de credincioși ortodocși și uniți de prin toate satele din jur.

Serviciul religios s'a început în bisericuța cea veche din vârful dealului, care era neîncăpătoare pentru credincioșii adunați. După sfânta liturghie, s'a făcut o impunătoare procesiune spre locul unde se ridică noul Sion românesc. În frunte era sfânta cruce și praporii, veneau apoi tineretul școlar și premilitar, cântăreții, clerul și în urmă, în ordine desăvârșită — grosul norodului. Mulțimea ocupă locul unde se înalță zidurile bisericii, iar clerul, reprezentanții autorităților și intelectualii locul unde se ridică altarul Domnului. Se face slujba obișnuită de sfințirea temeliei bisericii, după care părintele local Grigore Beleanu, citește actul comemorativ, care se va zidi în fundament. S'au unș și stropit zidurile cu untdelemn și apă sfințită, s'a așezat actul comemorativ și s'a zidit

„piatra cea din capul unghiului“. Pe urmă păr. prot. N. Vasiiu cu talentul oratoric cunoscut vorbește mulțimei. Laudă inițiativa poporului de-a înălța un nou locaș de închinare, demn de o comună ca Geaca și de biserica noastră dominantă. Fericește poporul ce se lasă condus spre cele bune de cei ce au răspunderea, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, soarta lui. Sf. Sa predă darul făcut pe seama bisericii de 2500 de lei, de către d-l I. Maghiar, fost învățător confesional în acest sat acum 30 de ani.

În urmă vorbește d-l I. Maghiar, care pe vremea stăpânirii străine — pe furtună și sărăcie — a ținut timp de 12 ani, aprinsă în acest sat, făclia culturii românești. Se bucură de inițiativa foștilor copii cărora le-a dat lumină și arată în cuvinte frumoase însemnătatea jertfei făcută pe seama bisericii, încheind cu cuvintele bătrâne: „Cine face bine, dă împrumut lui Dumnezeu“.

După acestea cortegiul pornește înapoi spre bisericuța cea veche, de unde clerul, autoritățile și intelectualii trag la casa parohială, credincioșii de prin satele din jur la prieteni și rudeni, iar localnicii la ale lor. La casa parohială se servește o masă bogată.

Pr. AX. T.

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Lupșa.

În zilele de 1 și 2 Octomvrie, a. c. s'a ținut în parohia Valea Geogelului, conferința misionară a preoților din protopopiatul Lupșa. Programul conferinței s'a desfășurat în ordinea după cum urmează: Sâmbătă 1 Octomvrie a. c. s'a oficiat serviciul Vecerniei de către preoții designați: Ioachim Groza, Irim Bordea și Iosif Glorea. Vorbește cu căldură la sfârșitul serviciului preotul Irim Bordea despre taina „pocăinței“.

Duminică 2 Octomvrie a. c. se mărturisesc credincioșii prezenți, până la ora 9 a. m. când începe serviciul Utreniei de către preoții Cleopa Bârjoran, Ioan Turcu și Corneliu Gog. La Sf. liturghie servește protopopul Vasile Șpan înconjurat de preoții: Petru Sabău, Emil Gan, Laurențiu Bucur, Augustin Faur, Grigorie Trâmbiș, C. Gog și Ion Ionicu.

La priceasnă vorbește cu adâncă pătrundere preotul Augustin Faur. Textul Evangheliei dela Luca cap. 6, v. 31, este talmăcit și pus în legătură cu viața oamenilor de azi, cu multă măiestrie. După predică se continuă serviciul Sf. Liturghii și cuminecarea credincioșilor mărturisiiți.

Urmându-se dorinței credincioșilor se săvârșește sfințirea apei, și Sf. Maslu, după care, ascultând ultimele povețe ale prot. Vasile Șpan, mulțimea se îndreaptă spre casele ei. Partea a II-a a conferinței, s'a ținut în casele venerabilului paroh Gheorghe Lazar din localitate.

Ședința intimă este deschisă de păr. prot. tractual, aducând elogii parohului din loc care a implinit 80 ani de vârstă, și 57 ani de activitate pastorală.

Între chestiunile ce au format miezul conferinței intime, trebuie a fi socotită teza „Rolul preotului în parohie conform cu constituția cea nouă“ lucrată și prezentată conferinței de fiecare preot. Din referatul preotului Ion Ionicu asupra tezei de mai sus reiese că:

1. Sub regimul partidelor din trecut, viața satelor era din punct de vedere moral deplorabilă.

2. Schimbarea constituției vechi și aplicarea celei nouă, a adus o reînviore și un duh nou ce tinde să pacifice spiritele atât de învrăjbite.

3. Preoțimea care în parte a fost atrasă în arena luptelor de partid, a fost scoasă din această atmosferă, de unde nu putea să iasă nebănuită.

4. Noua constituție precizează clar la art. 8, că: „Este interzis preoților de orice rit și credință religioasă, a pune autoritatea lor spirituală în slujba propagandei politice“.

Această măsură, nu are de ce să ne supere, deoarece preotul numai descătușat din legăturile politice de partid, va putea fi adevăratul păstor și vestitor al cuvântului lui Dumnezeu.

5. Un serviciu imens s'a adus

bisericii, prin faptul că se prevede în noua constituție obligativitatea cununii religioase care trebuie să urmeze celei civile.

Prin aceasta se înlătură o stare de destrăbălare ce se întindea, pe măsură ce cazurile de concubinaj se înmulțeau. Lucrările conferinței au luat sfârșit la ora 7 seara după ce toate chestiunile la ordinea zilei au fost debătute cu calm și seriozitate.

Pr. Corneliu Gog.

Răvașul Muzeului.

Sub acest titlu voi însemna pe răbojul „Renașterii“ tot ce pare a fi important în legătură cu munca desfășurată de Muzeul Eparhiei Clujului, care vrea să fie o instituție de cultură bisericească, o reînviere a tot ce mai amintește ce a fost ortodoxia „în cele trecute vremuri“ în nordul Ardealului.

1. Recent, sala G. Sion s'a împodobit cu un tablou care reproduce textul gravat la intrarea bisericii din Vad, cu cheltuiala dlui Gheorghe Sion. Textul amintește pe cei 12 episcopi, al căror nume îl cunosc documentele istorice din trecutul îndepărtat al Episcopiei Vadului:

„În amintirea celor 12 Episcopi cari au stăpânit Mănăstirea Vadului dela Ștefan cel Mare:

1. Ilarion.	7. Spiridon.
2. Varlaam.	8. Ion Cernea.
3. Anastasie.	9. Teofil.
4. Tarasie.	10. Augustin.
5. Gheorghe.	11. Eftimie al II-a.
6. Eftimie.	12. Gh. (Ghenadie II. Brad).
- G. Sion-Cluj.“

Deasupra acestui tablou va străluci o candelă, în amintirea primilor ierarhi din trecutul Episcopiei Clujului.

2. Tot donatorul tabloului, dl G. Sion, a publicat într-o broșură apărută la Iași, discursul rostit cu ocazia deschiderii Muzeului Episcopal din Cluj (în 23 Mai a. c.). La inaugurarea Muzeului, dl Sion a fost proclamat ctitor al Eparhiei Clujului. Bătrânul mecenat a arătat legătura sa sufletească cu Ardealul, cu Episcopia Clujului, care e ctitoria lui Ștefan cel Mare. Era prieten intim cu Episcopul Nicolae Ivan. „Moartea Episcopului Ivan a fost ca o piatră de mormânt pe sufletul nostru. Dar în schimb Dumnezeu ne-a trimis pe episcopul Nicolae Colan. Sufletele noastre s'au umplut de bucurie și o nădejde nouă ne-am pus în cârmui-torul de azi al Episcopiei Feleacului, Clujului și Vadului. Acum, când știu că P. S. S. Episcopul Colan a făcut o școală de cântăreți, ca să unifice cântecele de strană și când P. S. S. s'a hotărât să pună bazele unui muzeu, care este de mare însemnătate în viața neamului românesc, vin să-mi exprim bucuria.“

După broșura care face o dare de seamă asupra colecțiilor Muzeului, broșura dlui Sion e a doua publicatie a tinerei instituții. În curând vor apare și altele.

3. Arhiva Muzeului Eparhial are o colecție de peste 2000 de acte și scrisori. Cele mai multe se referă la

trecutul Eparhiei Clujului. Întreaga Arhivă e împărțită în 10 volume. Iată cuprinsul:

I. Acte referitoare la biserica din Sebeș-Alba din epoca lui Vasile Moga. Nr. 1—188.

II. Acte vechi din parohiile Eparhiei Clujului. Nr. 189—236.

III. Acte din vremea episcopului Vasile Moga, adunate din parohiile Eparhiei Clujului. Nr. 237—589.

IV. Diverse acte găsite în Munții Apuseni, relative la Episcopul Vasile Moga. Nr. 590—860.

V. Petițiile Episcopului V. Moga către Împăratul dela Viena. Diverse documente din secolul XVIII. Nr. 861—997.

VI. Circulare și ordine ale Episcopului Vasile Moga. Nr. 998—1284.

VII. Acte vechi din Eparhia Clujului. Nr. 1285—1481.

VIII. Circulare și acte din epoca lui Andrei Șaguna. Acte ale Consistorului din Sibiu. Nr. 1482—1724.

IX. Acte și documente din Eparhia Clujului. Nr. 1725—1839.

X. Acte relative la înființarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

4. La Oradea, sub conducerea P. S. Episcop Dr. Nicolae Popovici, se lucrează pentru formarea unui Muzeu Eparhial, așa cum avem noi la Cluj. P. S. Sa a adunat cărți vechi, icoane, prapori, etc., dar Muzeul încă nu e aranjat. Încurând se va întemeia un Muzeu și la Caransebeș. Centrele episcopale vor avea încurând și muzee bisericești. La Sibiu există un Muzeu bogat, despre care vom vorbi mai amănunțit cu altă ocazie.

În Vechiul Regat, cel mai nou Muzeu bisericesc — inaugurat la 15 Iulie a. c. — e lângă biserica Filip din Vălenii-de-Munte, întemeiat de dl N. Iorga. (Vezi „Fântâna Darurilor“).

Muzeul dela Văleni are cărți grecești (din sec. XVIII), cărți vechi românești, o colecție foarte bogată de icoane adunate mai ales din Muntenia. Dintre icoane merită a fi pomenită una care reprezintă Sf. Treime. În Erminie nu există regulile pentru pictarea Sfintei Treimi. Cu toate acestea, pictorii au încercat să exteriorizeze felul cum își închipuie Sf. Treime. La Văleni există o icoană ce reprezintă Sf. Treime în forma unui om cu 3 fețe. (Trei capete într'un singur cap). Icoana pare a fi unică. Sistemul acesta de reprezentare a Sf. Treimi e necunoscut iconografiei ortodoxe. Se citează câteva cazuri în Apus, dar au fost condamnate de Papi. Cum s'a ajuns în Muntenia la acest fel de a reprezenta Sf. Treime, e greu de explicat.

Diacon IOSIF E. NAGHIU

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. Episcop Nicolae Colan, ministrul cultelor și artelor a săvârșit Dumineca trecută sfințirea bisericii din Gurghiu, jud. Murăș. Luni seara a plecat cu trenul accelerat la București.

Congresul Oastei Domnului dela Oradea. Duminecă în 23 c. va avea loc al doilea congres al Oastei Domnului din Oradea, sub conducerea d-lui Pompiliu Dan. Programul foarte bogat, prevede mărturisirea și cuminizarea ostașilor, liturghii arhieresti, procesiuni pe străzile Oradei, cuvântări, cântări religioase, conferințe, concert religios și dări de seamă despre activitatea Oastei.

Va fi o puternică manifestație religioasă și ortodoxă la granița de vest, menită să reconforteze sufletele îngrijorate de evenimentele Europei. Noi îndemnăm cu toată inima să meargă cât mai mulți credincioși din eparhia noastră la acel congres, care se ține cu binecuvântarea și participarea P. S. Episcop Nicolae Popoviciu.

Italia contra evreilor. Marele consiliu fascist întrunit la Roma în 6 și 7 I. c. sub președinția Ducelui a luat o serie de hotărâri importante contra evreilor. Cităm din ele pe cele mai caracteristice:

1. Interdicția pentru italieni, bărbați sau femei, de a contracta căsătorii cu elemente ale rasei semite sau ale altor rase neariene;

2. Interdicția pentru funcționarii statului, civili și militari, de a se căsători cu străine, oricărei rase ar aparține;

3. Italienii, bărbați sau femei, cari ar voi să se căsătorească cu străini, chiar de rasă ariană, vor trebui să obțină consimțământul prealabil al ministerului internelor;

4. Se interzice intrarea în Italia a evreilor străini și s'a decretat expulzarea indezirabililor;

6. Evreii vor fi îndepărtați din funcțiunile publice, dar exercitarea religiei lor va fi perfect garantată.

Marele consiliu fascist a examinat deasemeni posibilitatea emigrării evreilor italieni în Etiopia, dar sub rezerva unui anumit control.

Hirotesie de protoieru. În cadrul sfințirii bisericii din Gurghiu, P. S. Episcop Nicolae Colan a hirotesit într-un protoieru pe pâr. consilier eparhial Ion Goron. Este o distincție binemeritată, pe care redacția gazetei noastre și cititorii ei o iau la cunoștință cu deplină bucurie.

„Frăția Ortodoxă“ din arhiepiscopia Sibiului. Duminecă, 9 Octomvrie, s'a ținut la Sebeș adunarea generală a „Frăției Ortodoxe Române“ din arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu. Programul adunării a fost următorul: Ora 9 dimineața Liturghie și invocarea Duhului Sfânt la biserica ortodoxă. La orele 11 ședința festivă, deschisă de d. Ioan Sandu, directorul școlii normale „Andrieu Șaguna“ din Sibiu. Salutul oaspeților, darea de seamă asupra

gestiunii financiare și alegerea unui nou comitet pe o perioadă de 5 ani. La orele 4 d. a., cercul religios ortodox din Sebeș a dat un festival religios, în cadrele căruia părintele dr. Dumitru Stăniloae, rectorul Academiei teologice din Sibiu, a vorbit despre: „Sufletul românesc și ortodoxia“.

Vom reveni asupra activității de model a acestei secții plină de avânt și hărnicie.

Sfințirea capelei ortodoxe din Jibou. Comuna Jibou, locuită de 5.000 locuitori, n'a avut până acum biserica ortodoxă. Zilele trecute a avut loc sfințirea capelei ridicată în comuna Jibou. La această solemnitate au luat parte toate autoritățile în frunte cu dl colonel Gh. Petrescu, prefectul județului, și cu toți capii de autorități.

Actul sfințirii a fost săvârșit de S. Sa protopopul Ioil Ghiurițan, înconjurat de un sobor de preoți. După sfințire a luat cuvântul dl prefect colonel Gh. Petrescu, arătând bucuria ce-o simte că vede nouă biserică românească în acest județ.

După terminarea festivităților a urmat un banchet, iar seara o serată dansantă, al cărei venit a fost destinat pentru înfrumusețarea capelei,

Demisia d-lui Ed. Beneș. În urma evenimentelor dureroase, cari au dus la sfârșirea statului cehoslovac, președintele Ed. Beneș a socotit că se impune demiterea sa din fruntea Republicii. Aceasta ca un protest, dar și ca un act prin care să ușureze țării sale drumul reculegerii din tragedia ce i s'a impus prin acordul dela München. Ce destin trist pentru acest ctitor, alături de Masaryk, al nefericitei Cehoslovacii! Fostul președinte a și părăsit țara. Mai multe Universități din America i-au oferit catedre de drept internațional.

Pomenirea mareșalului Averescu. În catedrala noastră s'a oficiat Joia trecută un serviciu religios pentru Mareșalul Averescu de pâr. protopop N. Vasiliu, iar răspunsurile au fost date de corul Academiei de muzică. Au fost de față capii tuturor autorităților, în frunte cu d. colonel Manole Enescu, prefectul județului, deasemenea toate școlile, cu profesorii și învățătorii lor. Asemenea parastase s'au făcut în numeroase biserici din cuprinsul eparhiei, cinstindu-se pomenirea viteazului comandant, care a luptat pentru desrobirea Ardealului.

Limbi minoritare în școlile normale. Ministerul educației naționale a aprobat să se introducă în școlile normale din localitățile cu populația minoritară, ca materie de învățământ, una din limbile minoritare mai însemnate, pentruca învățătorii cari vor fi pregătiți în aceste școli cunoscând limba maternă a

populației locale, să-și poată face pe deplin datoria.

S'au introdus limbile minoritare, ca obiect de studiu, în următoarele școli normale de băeți:

Limba germană la Caransebeș și Sibiu, l. maghiară la Arad și Tg. Mureș, l. rusă la Chișinău, l. sârbă la Timișoara. În școlile normale de fete: la Cernăuți l. germană, la Cluj l. maghiară și la Chișinău, l. rusă.

† **Preotul Vasile Suci.** Luni 10 l. c. a fost înmormântat în cimitirul central din Cluj preotul V. Suci, fost casier al episcopiei noastre. Au asistat demnitarii și funcționarii centrali precum și un public numărös, dând defunctului cinstea cea mai de pe urmă. La groapă a rostit un pănegiric pâr. prot. N. Vasile, relevând munca răposatului preot. Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Cardinal atacat de național-socialiști. Arhiepiscopul Vienei, cardinalul Innitzer a fost zilele trecute victima unor demonstrații violente din partea tineretului hitlerist. Reședința înaltului prelat a fost bombardată cu pietre spărgându-i toate geamurile, după care atacanții au pătruns în interiorul palatului arucând mobila în stradă, unde i-au dat foc. Se spune, că în urma intervenției poliției cardinalul a scăpat nerănit. Cauza ar fi o predică din catedrală, care n'a fost pe placul tineretului devotat dictatorului dela Berlin. Și când te gândești că Eminentă Sa a pus un zel atât de mare la înfăptuirea Anschlussului, încât și-a atras mustările Papei! Recunoștința hitleristă a fost de scurtă durată.

Unificare nu extindere. În legătură cu svonorile despre extinderea codului civil român și asupra Ardealului, dl Al. Dragomir, decanul baroului din Cluj a rostit o cuvântare în ziua de 6 l. c. la Curtea de Apel din Cluj. Dsa a spus între altele: „Socotim că în materie de unificare a legislației — problema metodei atât de mult discutată a fost rezolvată prin dispozițiunile articolului 98 din noua Constituție, care dispune că toate codicele și legile în vigoare se vor revizui în vederea unificării legislative, punându-se în armonie cu principiile actualei Constituții.

„Dar până atunci ele rămân în vigoare. Cu alte cuvinte avocații din Ardeal, cer unificarea și nu extinderea codurilor dintr'o provincie în alta“.

Al 56-lea ajutor din „Fondul de ajutorare preoțesc“ al Eparhiei noastre s'a acordat în sumă de 58600 Lei familiei fieiertatului preot Vasile Suci fost casar eparhial, decedat la 8 Octombrie 1938.

Consiliul eparhial.

Revendicări ungurești. Profitând de acordul dela München, Ungaria pretinde și ea să rupă o bucată însemnată din trupul Cehoslovaciei sfășiate de sudeți și poloni. Ea vrea să ia teritorul din sud pe o lungime de peste 800 km. cu orașele Bratislava, Komarno, Cașovia și Sevlus, aproape de Halmeu. În tratativele dela Komarno le-au și fost cedate de noul guvern slovac 2 orașe mai mici, deținutii politici eliberați, soldații maghiari demobilizați,

precum și alte concesiuni. Asupra deslpirii regiunii de sud încă nu s'a ajuns la un acord. Slovacia deveniți autonomi, cu guvern și parlament propriu, declarau la început că teritorul lor este indivizibil și cer pentru aceasta garanția marilor puteri. La fel s'au pronunțat și Rutenii din Rusia subcarpatică.

Rezultatul examenului de bacalaureat teoretic. La ministerul educației au sosit toate rezultatele examenului de bacalaureat teoretic ținut în sesiunea Septembrie. a. c.

S'au prezentat în toată țara 3440 de candidați și au fost declarați reușiți 1562, adică 45.40 la sută. Pe cât se vede, rezultatul nu este mai bun decât în sesiunile precedente. E necesar să se facă pe viitor un control mai sever al învățământului și al profesorilor.

Valul plebiscitelor. Una din urmările acordului dela München, care a salvat pacea deocamdată, este și pofta trezită printre minoritarii diferitelor state de a cere plebiscite, prin cari să se desfacă din granițele actuale. Așa se întâmplă în teritoriile cehoslovace cu o populație germană sub 50%, așa în cele locuite de unguri, ucrainieni și slovaci, fără a mai aminti de regiunea Teschen, care a fost ocupată de Polonia, fără nici un plebiscit. Naționaliști din Irlanda cer și ei dreptul de autodeterminare, invitând pe președintele De Valera să intervină în acest sens la Paris, Roma și Berlin. Ungaria nu se lasă mai pre jos, și pretinde acum — după exemplul Poloniei — să i se cedeze ținuturile locuite cu maghiari fără nici un plebiscit sau tratative diplomatice.

Iată primejdia, ce amenință Statele mici pe urma înțelegerii celor patru dela München.

AVIZ. Aducem la cunoștința cititorilor noștri, că „Librăria Eparhială“ din Cluj, (Piața Cuza Vodă Nr. 6), este asortată cu tot felul de rechizite și cărți școlare.

BIBLIOGRAFIE

Dr. Vasile Petrașcu: 45 pricesne (chinonice) pentru Liturghiile Duminicilor colectate, notate, compuse sau prelucrate după diferiți autori, cântăreți și amatori de muzică bisericească pe o singură voce. Cluj, Edit. Petrașcu-Ardeleanu, 1938, în 8°, 84 p. Lei 125.

Dl prof. Vasile Petrașcu, cunoscut compozitor de muzică bisericească, ne dă o colecție de 45 pricesne (sau cu termenul grec chinonice). Preocupat de problema cântării bisericești, dl V. Petrașcu a notat melodii cari se cântă la țară, melodii pe cari le cântă unii cântăreți intelectuali, a adunat compoziții ale câtorva somități muzicale și mai important decât acestea a compus o serie de melodii originale, plecând de la rezonanța artistică a melosului bisericesc. După muncă îndelungată i-a reușit să pună în mâna cântărețului o colecție pre-

țioasă și oferind celui preocupat de probleme muzicale, o carte valoroasă. Executată în excelente condiții tehnice și câteva clișee, frumoasa colecție dedicată P. S. Sale Episcopului *Nicolae Colan*, va contribui desigur la unificarea muzicii bisericești. Generația tină de cântăreți crescuți pe băncile unor școli speciale, nu se va mulțumi să cânte pe melodii învechite, ci va căuta un-vade mecum — în colecțiile muzicale. În special pentru Pricesne nu aveam până acum o colecție completă. Inceputul făcut de dl V. Petrașcu deschide un drum nou pe care se pot face multe lucruri.

I. E. N.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 7055/1938.

Comunicat.

Aducem la cunoștință preoțimei noastre următoarea adresă a Ministerului Cultelor Nr. 41361 din 8 Octombrie a. c.

Sesizați de Marele Stat Major al Armatei prin adresa Nr. 23904 din 16 Septembrie 1938, că preoții cari au activat sau simpatizat cu mișcarea legionară, au primit instrucțiuni, ca în zilele de sărbători, cu ocazia slujbelor religioase, la utrenie, să zică în loc de: „biruință Regelui nostru Carol al II-lea asupra contrarilor Lui“, numai „biruință Regelui nostru“, eliminând cuvintele „Carol al II-lea“, iar la ectenia mică în loc de a zice „pentru cei robiți Domnului să ne rugăm“, să zică „pentru cei dela închisori Domnului să ne rugăm.“

Prin aceasta interzicem categoric tuturor preoților noștri să mai schimbe textul serviciilor religioase. Pentru orice abatere dela rânduielile bisericești cei culpabili vor fi suspendați fără nici o considerare.

Cluj, la 10 Octombrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 7054/1938.

Ordin circular

către toate oficiile protopopești și parohiale din Eparhie.

Sub auspiciile Fundațiunii Culturale Regale „Principele Carol“, apare în București „Albina“, foaia săptămânală pentru popor.

Intrucât această revistă se prezintă foarte bine din punct de vedere redacțional, având un material foarte interesant și instructiv, iar abonamentul este numai de 150 Lei anual și 80 Lei pe șase luni, iar cu numărul 3 Lei, ea poate fi procurată de toate păturile sociale, avându-se în vedere nobilul scop de cultivarea maselor.

Pentru aceste motive îndrumăm organele noastre parohiale să depună toate stăruințele pentru răspândirea ei în popor.

Redacția și administrația se găsește în București, str. Latină Nr. 6. Cluj, la 10 Octombrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 5060—1938.

2—3

CONCURS

Devenind vacant un post de preot al catedralei noastre din Cluj, prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea acestui post cu termen de

30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat potrivit calificării.

2. Remunerație de 1000 lei în calitate de director al Librăriei și tipografiei eparhiale.

3. Venite accidentale dela servicii în catedrală.

Preotul numit în acest post este obligat să satisfacă tuturor îndatoririlor ceremoniale stabilite în regulamentul intern al catedralei.

Candidații își vor înainta cererile în termenul indicat mai sus Consiliului eparhial, însoțite de: 1. documentele ce le au, 2. curriculum vitae, 3. eventuale lucrări, 4. declarație că vor satisface obligațiilor de mai sus.

Se vor prezenta în una din Dumineci sau sărbători pentru a servi și predica în catedrală.

Din ședința Consiliului eparhial ținută la 3 Octombrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 1183/1938.

(44) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc din parohia Vătava, protopopiatul Reghin, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune cantorală 8 jughere.
2. A treia parte din venitele școlare indatinate, din care se va plăti partea crâșnicului.

Candidații își vor înainta cererea însoțită de Diploma de cântăreț în termenul arătat oficiului protopopesc.

Reghin, la 29 Septembrie 1938.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu Consiliul parohial din Vătava.

I. Maloș, protopop.

Protopopiatul ort. român al Huedinului.

Nr. 1258/1938.

(43) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. I. Calata din protopopiatul Huedin, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în gazeta oficială „Renașterea“ din Cluj.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform calificării.
2. Casă parohială cu supraedificatele de lipsă.
3. Sesiune parohială în mărime de 22 jugăre.

Concurenții își vor înainta cererea și documentele de lipsă în termenul de sus Ven. Consiliu Eparhial ort. român din Cluj.

Huedin, la 23 Septembrie 1938.

Oficiul protopopesc ort. român în înțelegere cu Consiliul parohial din Calata.

Aurel Munteanu, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.